

How to cite: Skrypnyk, A., Pechenizka, S., & Kornieva, I. (2023). Psycholinguistic aspects of language development: research on language abilities in children and adults. *Global Innovations and Collaborative Solutions in Contemporary Science* (pp. 166-170). Futurity Research Publishing. https://futurity-publishing.com/international_conference_3/

Psycholinguistic aspects of language development: research on language abilities in children and adults

Психолінгвістичні аспекти мовного розвитку: дослідження мовних здібностей у дітей та дорослих

Скрипник Антоніна Володимирівна¹, Печенізька (Губарєва) Світлана Сергіївна², Корнєва Інна Валеріївна³

¹кандидат філологічних наук, доцент, кафедра романської філології, Навчально-науковий інститут філології, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна, enseignante78@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-6904-0738>

²кандидат філологічних наук, доцент, кафедра іноземної філології, Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ, Україна, iana7sun@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-9342-1853>

³вчитель англійської мови та зарубіжної літератури, Одрадокам'янський ліцей Тягинської сільської ради Бериславського району Херсонської області, с. Одрадокам'янка, Бериславського району, Херсонської області, Україна, in.korneva2010@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0003-6567-9296>

Accepted: November 13, 2023 | **Published:** November 21, 2023 | **Language:** Ukrainian

Abstract. The study of psycholinguistic aspects in language development explores the intricate relationship between language and cognition in both children and adults. Relevant methodologies involve

investigating cognitive development phases, cognitive functions' impact on language acquisition, and socio-cultural influences on linguistic skills. Understanding language acquisition in adults includes examining motivational factors, stress, and linguistic group dynamics. Neuro-linguistics investigates the neural correlates of language disorders. These research avenues yield effective values by informing language teaching methods, aiding language disorder correction, and enhancing comprehension of the socio-cultural nuances influencing linguistic development across the lifespan.

Key words: psycholinguistics; language development; adults; children; language abilities; cognitive processes; motivation; critical periods.

Вступ

У царині лінгвістики дослідження психолінгвістичних аспектів має ключове значення для розгадки складної взаємодії між мовою та когнітивними функціями протягом усього життя. Дослідження мовного розвитку як у дітей, так і у дорослих привернуло значну увагу в останні роки, що відображає зростаюче визнання його глибоких наслідків для освіти, психології та неврології. Наукові розробки в цій галузі заглиблюються в багатогранні виміри, починаючи від нейробіологічних основ засвоєння мови до соціокультурних впливів, що формують лінгвістичні компетенції. У міру розвитку технологій такі методології, як нейровізуалізація та комп'ютерне моделювання, дозволили дослідникам глибше заглибитися в когнітивні механізми, що лежать в основі мовних здібностей, пропонуючи безпрецедентне розуміння динамічного процесу розвитку мови (Могильова, 2012).

У сучасних дослідженнях психолінгвістичне дослідження мовного розвитку виходить за рамки традиційного лінгвістичного аналізу, охоплюючи когнітивні, емоційні та соціальні аспекти. Актуальність цього дослідження полягає в його потенціалі для інформування про освітні практики, терапевтичні втручання та наше розуміння когнітивних процесів. Примітно, що нещодавні наукові дослідження з'ясували критичні періоди для оволодіння мовою в ранньому дитинстві та пролили світло на нервову пластичність, яка лежить в основі цих років становлення. Крім того, дослідження вивчення мови дорослими показали роль мотивації, пам'яті та соціокультурних факторів у формуванні мовного рівня. Цей еволюційний ландшафт психолінгвістики відображає тонке розуміння мовного розвитку, яке виходить за рамки дисципліни, сприяючи цілісному розумінню заплутаної подорожі від мовного дитинства до мовної зрілості (Калмикова, 2014).

Результати дослідження

Дослідження психолінгвістичних аспектів мовного розвитку становить динамічну сферу дослідження, заглиблюючись у багатогранний зв'язок між мовою та когнітивними здібностями протягом усього життя. Дослідження в цій галузі мають вирішальне значення для розкриття складних процесів, які лежать в основі засвоєння, розвитку та використання мови як дітьми, так і дорослими. У міру того, як розширюється наше розуміння людського розуму, розширюється і

визнання глибоких наслідків, які мовні здібності мають для освіти, психології та неврології (Чаюк, 2017).

У контексті дітей дослідження мовного розвитку виходить далеко за межі простої хронологічної послідовності мовних віх. Вчені-психолінгвістики глибоко зайняті розгадкою когнітивних тонкощів, пов'язаних із ранніми фазами засвоєння мови. Це включає дослідження появи фонологічної обізнаності, синтаксису та семантики, а також розуміння того, як ці компоненти взаємопов'язуються та розвиваються з часом. Фундаментальним аспектом цього дослідження є визначення критичних періодів, протягом яких діти особливо сприйнятливі до лінгвістичного введення, проливаючи світло на оптимальні вікна для вивчення мови (Калмикова, 2014).

Нейробіологічні основи розвитку мови стали центром дослідження, а прогрес у технологіях нейровізуалізації дає безпрецедентне розуміння. Функціональна магнітно-резонансна томографія і електроенцефалографія дозволяють дослідникам спостерігати за нейронними процесами, пов'язаними з мовними завданнями, пропонуючи цінну інформацію про області мозку, залучені до розуміння мови, її продукування та складну взаємодію між ними (Могильова, 2012).

Більше того, психолінгвістичні дослідження виходять за межі раннього віку й охоплюють постійний розвиток мовних здібностей у дорослих. Всупереч попереднім переконанням, що вивчення мови різко знижується після критичного періоду в дитинстві, сучасні дослідження виявили надзвичайну пластичність мозку дорослої людини. Мотивація, когнітивні ресурси та індивідуальні відмінності відіграють вирішальну роль у формуванні успіху засвоєння мови дорослими, підкреслюючи потребу в індивідуальних підходах до мовної освіти для різних груп населення (Лапшина, & Козак, 2015).

Соціокультурні впливи також виходять на перший план у психолінгвістичних дослідженнях мовного розвитку. Мова, як соціальний феномен, формується культурним контекстом, і дослідники все більше звертають увагу на те, як суспільні норми, моделі спілкування та мовні спільноти впливають на засвоєння та використання мови. Розуміння цих впливів має важливе значення для розробки інклюзивних і культурно чутливих мовних інтервенцій (Бурейко, 2014).

Паралельно галузь нейролінгвістики ретельно вивчає мовні розлади, намагаючись зрозуміти нервові кореляти таких станів, як дислексія, специфічні порушення мови та афазія. З'ясовуючи мозкові механізми, пов'язані з мовним дефіцитом, дослідники прагнуть розробити цілеспрямовані терапевтичні втручання, які використовують нейропластичність для полегшення мовних труднощів.

Ефективні значення, отримані в результаті психолінгвістичних досліджень мовних здібностей, різноманітні. В освіті розуміння когнітивних процесів, пов'язаних із вивченням мови, інформує педагогічну практику, дозволяючи педагогам адаптувати свої підходи для максимального мовного розвитку як дітей, так і дорослих. Терапевтичні втручання при мовних розладах сприяють тонкому розумінню нейронної основи цих станів, що сприяє більш ефективним і персоналізованим стратегіям лікування.

Психолінгвістичне дослідження мовного розвитку у дорослих становить переконливу область досліджень, що проливає світло на складні процеси, що лежать в основі набуття, еволюції та застосування мовних здібностей у зрілих людей. На відміну від переважної уваги до засвоєння мови в дитинстві, сучасні дослідження визнають дивовижну пластичність мозку дорослої людини та постійний характер розвитку мови протягом усього життя (Бурейко, 2014).

Мотивація виступає як ключовий детермінант у вивченні мови для дорослих. На відміну від внутрішньої, часто неусвідомленої мотивації, яка спонукає дітей вивчати свою першу мову, дорослі часто беруться за вивчення мови з чіткими цілями та особистими стимулами. Розуміння мотиваційної динаміки має важливе значення для розробки ефективних програм мовної освіти, адаптованих до унікальних потреб і прагнень дорослих учнів, незалежно від того, чи керуються вони кар'єрними прагненнями, культурною цікавістю чи соціальною інтеграцією.

Когнітивні ресурси відіграють ключову роль у засвоєнні мови дорослими. Пам'ять, увага та виконавчі функції сприяють здатності сприймати новий словниковий запас, розуміти складні граматичні структури та брати участь у змістовному спілкуванні. Психолінгвістичні дослідження намагаються розкрити складний зв'язок між когнітивними здібностями та володінням мовою у дорослих, пропонуючи розуміння оптимальних стратегій навчання та заходів (Савінова, 2010).

Соціокультурний контекст істотно впливає на мовний розвиток дорослих. Культурні норми, соціальні очікування та мовні спільноти формують підхід дорослих до вивчення та використання мови. Динаміка спілкування в певному культурному контексті впливає на стратегії, які люди використовують для оволодіння новою мовою, підкреслюючи потребу в підходах до мовної освіти з урахуванням культурних особливостей.

Нейролінгвістика, підрозділ на перетині лінгвістики та нейронауки, вивчає нейронні субстрати обробки мови у дорослих. Функціональні методи візуалізації, такі як фМРТ та ЕЕГ, відкривають вікно в діяльність мозку під час виконання мовних завдань, розгадуючи нейронні мережі, задіяні в розумінні, продукуванні та складній взаємодії між цими процесами. Цей нейронауковий об'єктив пропонує цінну інформацію про механізми, що лежать в основі мовних розладів у дорослих, таких як афазія або порушення мови, прокладаючи шлях для цілеспрямованих терапевтичних втручань.

У сфері практичного застосування психолінгвістичне дослідження мовних здібностей дорослих інформує про програми мовної освіти та втручання з мовної терапії. Пристосування методів навчання для використання когнітивних здібностей дорослих учнів, звернення до мотиваційних факторів та інтеграція культурної чутливості до мовних навчальних програм є обов'язковими для сприяння ефективному розвитку мови в цій демографічній групі (Савінова, 2010).

Крім того, вивчення мовних здібностей у дорослих має ширші суспільні наслідки. У все більш взаємопов'язаному світі знання кількох мов є перевагою. Розуміння факторів, які сприяють або перешкоджають засвоєнню мови дорослими, сприяє розробці політики та ініціатив, які

сприяють багатомовності, культурному взаєморозумінню та ефективній комунікації між різними спільнотами.

Висновки

Таким чином, психолінгвістичне дослідження мовного розвитку являє собою багатий ландшафт дослідження, що розвивається. Це дослідження покращує наше розуміння когнітивних, нейронних і соціокультурних аспектів мовних здібностей, починаючи з ранніх етапів фонологічного усвідомлення дітей і закінчуючи складною взаємодією мотивації та когнітивних ресурсів під час вивчення мови дорослим. Оскільки технологічний прогрес і міждисциплінарне співробітництво процвітають, майбутнє обіцяє ще глибше розуміння запутаної подорожі від лінгвістичного дитинства до лінгвістичної зрілості, з наслідками, які відбиваються в різних галузях дослідження та застосування.

Отже, психолінгвістичне дослідження мовного розвитку дорослих є багатогранною сферою, що розвивається, яка виходить за межі загальноприйнятих парадигм. Розкриваючи складність мотивації, пізнання, соціокультурних впливів і нейронних субстратів, дослідники роблять внесок не тільки в теоретичні рамки, але й у практичне вдосконалення мовної освіти та терапії для дорослих. Оскільки наше розуміння психолінгвістичних аспектів мовного розвитку дорослої людини вдосконалюється, зростає й потенціал використання цих знань на благо окремих осіб та всього суспільства.

Література

- Бурейко, Н. О. (2014). Методологічні засади психологічного дослідження білінгвів у наукових підходах до психолінгвістичної типології білінгвізму. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені ГС Сковороди. Психологія*, (48), 22-29.
- Калмикова, Л. (2014). Психолінгвістика розвитку про мовленнєву діяльність дошкільників. *Вісник Інституту розвитку дитини. Філософія, педагогіка, психологія*, (36), 121-129.
- Лапшина, І. М., & Козак, І. І. (2015). Порівняльні аспекти формування мовної особистості дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. *Психолінгвістика*, (18 (2)), 33-42.
- Могильова, Н. М. (2012). Основні напрямки дослідження комунікативного розвитку дітей у вітчизняній психології. *Психолінгвістика*, (10), 85-92.
- Савінова, Н. В. (2010). Особливості формування граматичної будови мовлення у дітей у нормі та при патології мовленнєвого розвитку: психолінгвістичний аспект. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені МП Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*, (16), 164-168.
- Чаюк, Т. А. (2017). Сучасні погляди на дитяче мовлення у лінгвістиці та психолінгвістиці. *Science and Education a New Dimension. Philology*, 30(117), 7-11.